

ORTAK BİLDİRİ
BEŞİNCİ TÜRKİYE-AFRIKA EKONOMİ VE İŞ FORUMU
İstanbul, 16-17 Ekim 2025

1. Beşinci Türkiye-Afrika Ekonomi ve İş Forumu, "Küresel Ekonomik Belirsizlikte Yol Almak: Türkiye-Afrika Ortaklığını Güçlendirmek" temasıyla 16-17 Ekim 2025 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir.
2. Forum, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ev sahipliğinde, Afrika Birliği Komisyonu (AUC) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) iş birliğiyle, Türkiye-Afrika arasındaki stratejik ekonomik iş birliğini derinleştirmek ve dayanıklı, karşılıklı faydaya dayalı bir ortaklık yoluyla sürdürülebilir kalkınmayı ilerletmek amacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.
3. Foruma; Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sayın Prof. Dr. Ömer BOLAT, Afrika Birliği Komisyonu Ekonomik Kalkınma, Ticaret, Turizm, Sanayi ve Madenlerden Sorumlu Komiseri Sayın Francisca Tatchouop Belobe ile Afrika Birliği Üye Devletlerinden ticaret, ekonomi ve maliye bakanları katılım sağlamıştır.
4. Jeopolitik gerilimler, tedarik zinciri aksamaları, enflasyonist baskılar ve iklim kaynaklı risklerin şekillendirdiği mevcut küresel ekonomik belirsizlik ortamında, Forum, Türkiye ile Afrika arasında dayanıklı, kapsayıcı ve dönüştürücü ekonomik ortaklıklar inşa etmenin önemini vurgulamıştır.
5. Forum, ekonomik dönüşüm, sanayileşme ve bölgesel entegrasyon konularında ortak vizyonu vurgulayarak, Afrika Birliği'nin 2063 Gündemi ile Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ne olan bağlılığını yeniden teyit etmiştir.
6. Forum, Türkiye-Afrika ekonomik ilişkilerinin artan stratejik önemini memnuniyetle karşılamış ve değer zinciri geliştirme, ticaretin çeşitlendirilmesi, teknoloji transferi ve ortak altyapı yatırımları alanlarında iş birliğinin daha da derinleştirilmesi gereğine dikkat çekmiştir.

7. Mevcut küresel sınamaları göz önünde bulundurularak, taraflar arasında karşılıklı faydaya dayalı anlamlı bir ortaklık tesis etme hedefi doğrultusunda, Forum ikili ilişkilerin daha da güçlendirilmesi yönünde taahhütte bulunmuş, iş dünyalarının kendi içindeki ve hükümetler ile işbirliği ve diyalogunun saygılı, yapıcı ve kazan-kazan temelli bir çerçevede aşağıdaki tematik alanlarda sürdürülmesini temenni etmiştir:

- a. Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Üretimi İş Birliği**
- b. Türkiye-Afrika Uluslararası Sivil Havacılık İş Birliği**
- c. İlaç ve Tıbbi Malzeme Sektörü**
- d. Türkiye-Afrika Lojistik Merkezi**
- e. Kadın Liderliği ve Girişimcilik**
- f. Rekabetçi ve İş Birliğine Dayalı Tekstil Sektörü**
- g. Enerji ve Madencilik**
- h. Afrika'nın Altyapı Finansmanı İhtiyaçlarının Karşılanması**
- i. Ticaret, Teknoloji ve Dijital Üretim**

a. Gıda Güvenliği ve Sürdürülebilir Gıda Üretimi İş Birliği

8. Forum, gıda egemenliği ve dayanıklı gıda sistemlerinin önemini vurgulamıştır. Tarımsal verimlilik, sulama, kaliteli girdilere erişim, gıda işleme ve mekanizasyon alanlarında iş birliğinin artırılması çağrısında bulunmuştur. Türkiye'nin tarımsal yenilik ve tarıma dayalı sanayi gelişimi konusundaki deneyimi, Afrika genelinde gıda sistemlerinin güçlendirilmesine yönelik önemli bir katkı olarak öne çıkmıştır.

b. Türkiye-Afrika Uluslararası Sivil Havacılık İş Birliği

9. Forum, sivil havacılığı, Türkiye ile Afrika arasında bağlantısallığı, ticareti ve turizmi artıracak stratejik bir sektör olarak tanımlamıştır. Güvenli, güvenilir ve sürdürülebilir hava taşımacılığı bağlantılarının güçlendirilmesi hedefiyle, uçuş hatlarının genişletilmesi, hava trafik hizmetleri, havacılık eğitimi, bakım altyapısı ve düzenlemelerin uyumlaştırılması alanlarında iş birliği yapılması teşvik edilmiştir.

c. İlaç ve Tıbbi Malzeme Sektörü

10. Forum, bölgesel ilaç üretim kapasitesinin ortak girişimler, teknoloji transferi ve Ar-Ge iş birlikleri yoluyla geliştirilmesi çağrısında bulunmuştur. Türkiye'nin Afrika'nın temel tıbbi malzeme ve ilaç ürünlerine erişimini artırma yönündeki taahhüdünü memnuniyetle karşılamıştır. Bu destek kıta genelinde sağlık sistemlerini güçlendirmek, acil tıbbi ihtiyaçlara yanıt vermek ve genel halk sağlığını iyileştirmek açısından hayati bir adım olarak değerlendirilmiştir.

d. Türkiye-Afrika Lojistik Merkezi

11. Forum, Afrika Kıtası Serbest Ticaret Alanı (AfCFTA) kapsamında ticaretin kolaylaştırılmasında entegre lojistik sistemlerinin kritik önemini kabul etmiştir. Türkiye-Afrika arasında limanlar, demiryolları, gümrük modernizasyonu ve çok modlu ulaşım altyapısı aracılığıyla bağlantıyı güçlendirecek lojistik merkezleri ve koridorların oluşturulması desteklenmiştir.

e. Türkiye-Afrika Kadın Liderliği ve Girişimcilik Diyalogu

12. Forum, kapsayıcı ekonomik büyümenin kilit aktörleri olarak kadınların ve genç girişimcilerin güçlendirilmesine yönelik taahhüdünü yinelemiştir. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine ERDOĞAN Hanımefendi'nin teşrifleriyle gerçekleştirilen Türkiye-Afrika Kadın Liderliği ve Girişimcilik Diyalogu kapsamında, kadınların güçlendirilmesine yönelik politikaların, finansmana erişimin, iş kuluğa merkezlerinin ve kadınlarca yönetilen girişimler için dijital beceri programlarının yaygınlaştırılması gereği vurgulanmıştır.

f. Rekabetçi ve İş Birliğine Dayalı Tekstil Sektörü

13. Forum, tekstil ve hazır giyim sektörünü sanayi iş birliği açısından yüksek potansiyele sahip bir alan olarak tanımlamıştır. Ortak girişimlerin, bölgesel değer zincirlerinin ve hem Afrika hem de Türkiye tekstil ekosistemlerinde rekabetçiliği, sürdürülebilirliği ve ihracat odaklı büyümeyi güçlendirecek kapasite geliştirme programlarının oluşturulması teşvik edilmiştir.

g. Enerji ve Madencilik

14. Forum, sanayileşme ve ekonomik çeşitlenmenin temel unsuru olarak enerji ve maden kaynaklarının stratejik rolünü vurgulamış; yenilenebilir enerji, elektrik üretimi, şebeke genişletme ve temiz enerji teknolojilerine yatırımları teşvik etmiştir. Ayrıca Forum, sürdürülebilir madencilik, ortak arama faaliyetleri ve kritik madenlerin işlenmesindeki fırsatlara katma değer yaratma ve çevresel ile sosyal standartlara uyum gereği vurgusuyla dikkat çekmiştir.

h. Afrika'nın Altyapı Finansmanı İhtiyaçlarının Karşılanması

15. Forum, özellikle ulaşım, enerji, su ve dijital altyapı alanlarında Afrika'nın altyapı finansmanı açığının kapatılmasının aciliyetini vurgulamıştır. Türkiye'nin finansal kurumları ve özel sektörünün, kamu-özel iş birliği (KÖİ) modelleri, karma finansman ve yenilikçi finansman araçları yoluyla sermaye seferberliğinde kilit ortaklar olduğu memnuniyetle not edilmiştir. Forum ayrıca, yatırım yapılabilir projeleri teşvik etmek amacıyla proje hazırlık araçlarının ve risk azaltma mekanizmalarının önemine dikkat çekmiştir.

i. Ticaret, Teknoloji ve Dijital Üretim

16. Forum, teknolojinin ve yenilikçiliğin ticaretin ve sanayi verimliliğinin artırılmasındaki dönüştürücü potansiyelini vurgulamıştır. Dijital üretim, akıllı teknolojiler ve e-ticaret alanlarında inovasyon ekosistemlerinin ve dijital altyapının geliştirilmesi vurgusuyla daha derin iş birliği çağrısında bulunmuştur. Türkiye'nin ileri üretim yetenekleri ile Afrika'nın büyüyen teknoloji ekosistemi, karşılıklı kalkınma için tamamlayıcı güçler olarak değerlendirilmiştir.

j. Teşekkür ve Takdir

17. Forum, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne ve halkına, tüm delegasyonlara gösterilen sıcak karşılama ve samimi misafirperverlik için içten şükranlarını sunmuştur.
18. Forum, etkinliğin düzenlenmesinde gösterdikleri etkili koordinasyon ve tüm paydaşlar arasındaki yapıcı diyaloga katkıları için Afrika Birliği Komisyonu, Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı ve DEİK arasındaki devam eden ortaklığı takdirle karşılamıştır.
19. Forum, Beşinci Forum'un çıktılarının hayata geçirilmesi konusunda mutabık kalmış ve Türkiye-Afrika Ekonomi ve İş Forumu'nun Altıncısı'nın 2027 yılında gerçekleştirilmesi kararlaştırmıştır.

17 Ekim 2025 tarihinde İstanbul'da kabul edilmiştir.